Názov predmetu	**ZDRAVOTNÍCKA ETIKA**
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 30 hodín
Ročník	tretí
Kód a názov študijného odboru	5361 M praktická sestra
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Predmet zdravotnícka etika na SZŠ v rámci štátneho programu ako súčasť odbornej zložky vzdelávania poskytuje žiakom všeobecné poznatky o vývine morálky a etiky, základných princípoch zdravotníckej etiky. Predmet približuje žiakom aktuálne témy súčasnej bioetiky s dôrazom na humanizáciu ošetrovateľskej starostlivosti. Využívaním moderných foriem a vyučovacích metód vo vyučovacom procese sa vytvárajú podmienky na formovanie úcty k ľudskému životu a zdraviu, etických názorov a postojov žiakov. Predmet poskytuje nevyhnutné základy zdravotníckej morálky, etických princípov a prosociálneho správania, ktoré sú determinované praktickou potrebou absolventov vzhľadom na charakter ich práce. Zdravotnícka etika poskytuje základy aj pre ďalšie odborné predmety i pre ďalšie vzdelávanie v oblasti zdravotníctva.

Ciele predmetu

Cieľom vyučovania zdravotníckej etiky je v maximálne možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva zdravotníckej etiky. Žiaci sa majú naučiť pracovať so základnou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by preukázať všeobecné poznatky o historickom vývine morálky a etiky, jej základných princípoch v nadväznosti na zdravotnícku a ošetrovateľskú etiku. Preukázať schopnosť analyzovať a identifikovať špecifické problémy v práci zdravotníckeho asistenta, vedieť využiť získané vedomosti a aplikovať ich v praxi pri ošetrovateľskej starostlivosti v prospech pacientov.

Osnova je doplnená o ŠVP V je doplnený Výchova k manželstvu a rodičovstvu.

a) Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote
- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- určiť zdroje osobného a spoločenského života a ich očakávaný vývoj.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- kriticky hodnotiť získané informácie,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách
- prejaviť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negativitu,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- konštruktívne diskutovať, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobejších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	**Formy práce**
Etika ako vedná disciplína	Informačnoreceptívna – výklad	Frontálna a individuálna práca žiakov
Ľudské práva	Informačnoreceptívna - výklad Beseda Kruhy rozhodnutí	Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s literatúrou
Zdravotnícka etika	Informačnoreceptívna - výklad Heuristická - rozhovor Diskusia	Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou
Náboženská etika, dekalóg	Informačnoreceptívna - výklad Heuristická – riešenie problému	Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca
Etické aspekty ošetrovateľstva	Beseda Diskusia Čo bolo v novinách	Skupinová práca žiakov Práca s printovými médiami
Vybrané etické problémy v niektorých medicínskych odboroch	Heuristická – rozhovor, riešenie úloh Kruhy rozhodnutí Čo bolo v novinách	Skupinová práca žiakov Práca s printovými médiami
Etické aspekty biomedicínského výskumu	Motivačná - motivačný výklad Roll play Brainstorming	Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov
Vznik a poslanie etických komisií	Heuristická – rozhovor Diskusia Kruhy rozhodnutí	Skupinová práca žiakov
Uplatňovanie princípov etiky v praxi praktickej sestry	Beseda s odborníkom Diskusia	Skupinová práca žiakov

Učebné zdroje

Na podporou a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	**Odborná literatúra**	**Didaktická technika**	**Materiálne výučbové prostriedky**	**Ďalšie zdroje** (internet, knižnica, ...
Etika ako vedná disciplína	Kopecká, K., Korcová, M. *Zdravotnícka etika.* Martin, Osveta, 2008	Dataprojektor PC Interaktívna tabuľa	Odborná literatúra	Internet, knižnica
Ľudské práva	Kopecká, K., Korcová, M. *Zdravotnícka etika.* Martin, Osveta, 2008	Dataprojektor PC Interaktívna tabuľa	Listina ľudských práv Charta práv pacientov Informovaný súhlas	Internet, knižnica
Zdravotnícka etika	Kopecká, K., Korcová, M. *Zdravotnícka etika.* Martin, Osveta, 2008	Dataprojekto PC Interaktívna tabuľa	Mapa pojmov	Internet knižnica
Náboženská etika, dekalóg	Kopecká, K., Korcová, M. *Zdravotnícka etika.* Martin, Osveta, 2008	Dataprojektor PC Interaktívna tabuľa	Dekalóg	Internet knižnica
Etické aspekty ošetrovateľstva	Kopecká, K., Korcová, M. *Zdravotnícka etika.* Martin, Osveta, 2008	DataprojektorPC Interaktívna tabuľa	Aktuálna legislatíve v zdravotníctve	Internet knižnica
Vybrané etické problémy v niektorých medicínskych odboroch	Kopecká, K., Korcová, M. *Zdravotnícka etika.* Martin, Osveta, 2008	Dataprojektor PC Interaktívna tabuľa	Aktuálna legislatíve v zdravotníctve	Internet Knižnica Odborník z praxe
Etické aspekty biomedicínského výskumu	Kopecká, K., Korcová, M. *Zdravotnícka etika.* Martin, Osveta, 2008	Dataprojektor PC Interaktívna tabuľa	Aktuálna legislatíve v zdravotníctve	Internet, knižnica
Vznik a poslanie etických komisií	Kopecká, K., Korcová, M. *Zdravotnícka etika.* Martin, Osveta, 2008	Dataprojektor PC Interaktívna tabuľa	Aktuálna legislatíve v zdravotníctve	Internet, knižnica
Uplatňovanie princípov etiky v praxi praktickej sestry	Kopecká, K., Korcová, M. *Zdravotnícka etika.* Martin, Osveta, 2008	Dataprojektor PC Interaktívna tabuľa	Aktuálna legislatíve v zdravotníctve Modelové kazuistiky	Internet, knižnica

ROČNÍK: **TRETÍ**

ROZPIS UČIVA PREDMETU: **ZDRAVOTNÍCKA ETIKA**				1 HODINA TÝŽDENNE, SPOLU 33 VYUČOVACÍCH HODÍN		
Názov tematického celku vrátane tém	**Hodiny**	**Medzipredmetové vzťahy**	**Očakávané vzdelávacie výstupy**	**Kritéria hodnotenia vzdelávacích výstupov**	**Metódy hodnotenia**	**Prostriedky hodnotenia**
Etika ako vedná disciplína	**2**		**Žiak má:**	**Žiak:**		
Vymedzenie základných pojmov		**Ošetrovateľstvo** Ročník: prvý	• Definovať základné pojmy etiky. • Vysvetliť pojem etika a morálka. • Opísať vývoj etiky v staroveku. • Charakterizovať etiku stredoveku. • Objasniť etiku v novoveku. • Vymenovať hlavných predstaviteľov v jednotlivých obdobiach vývinu etiky. • Charakterizovať druhy etiky.	• Definoval presne základné pojmy etiky. • Vysvetlil správne pojem etika a morálka. • Opísal plynulo vývoj etiky v staroveku. • Charakterizoval stručne etiku stredoveku. • Objasnil jasne etiku v novoveku. • Vymenoval správne hlavných predstaviteľov v jednotlivých obdobiach vývinu etiky. • Charakterizoval stručne druhy etiky.	Ústne frontálne a individuálne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Neštandardizovaný didaktický test Projekt, referát

Ľudské práva	**2**		**Žiak má:**	**Žiak:**		
Listina ľudských práv Práva a povinnosti pacienta Práva detských pacientov		**Občianska náuka** Ročník: prvý **Výchova k manželstvu a rodičovstvu** Rodičovstvo – vývoj dieťaťa	• Vysvetliť pojem ľudská dôstojnosť. • Definovať ľudské práva. • Popísať Chartu ľudských práv. • Vymenovať práva vybraných skupín pacientov. • Uviesť dokumenty vzťahujúce sa na práva pacienta. • Vyvodiť dôsledky z nedodržiavania práv pacienta pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. • Vymenovať práva detských pacientov. • Vyvodiť dôsledky z nedodržiavania práv detského pacienta.	• Vysvetlil správne pojem ľudská dôstojnosť. • Definoval stručne ľudské práva. • Popísal Chartu ľudských práv. • Vymenoval správne práva vybraných skupín pacientov. • Uviedol správne dokumenty vzťahujúce sa na práva pacienta. • Vyvodil dôsledky z nedodržiavania práv pacienta pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. • Vymenoval práva detského pacienta. • Vyvodil dôsledky z nedodržiavania práv detského pacienta.	Ústne skúšanie Písomné skúšanie	Ústne odpovede Samostatná písomná práca
Zdravotnícka etika	**5**		**Žiak má:**	**Žiak:**		
Historický vývin zdravotníckej etiky Základné pojmy Deontologický kódex Základné princípy zdravotníckej etiky Etické pravidlá a morálne problémy pri vykoná-		**Ošetrovateľstvo/ Ošetrovateľské techniky** Ročník: prvý, druhý, tretí **Odborná klinická prax** Ročník: tretí	• Charakterizovať začiatky zdravotníckej etiky. • Definovať základné pojmy zdravotníckej etiky. • Vymenovať predstaviteľov medicínskej etiky v jednotlivých obdobiach vývinu. • Vysvetliť rozdiel medzi bioetikou, zdravotníckou,	• Charakterizoval stručne začiatky zdravotníckej etiky. • Definoval správne základné pojmy zdravotníckej etiky. • Vymenoval presne predstaviteľov medicínskej etiky v jednotlivých obdobiach vývinu. • Vysvetlil primerane rozdiel medzi bioetikou, zdravotníckou,	Ústne skúšanie Písomné skúšanie	Ústna odpoveď Samostatná písomná práca, práca v skupinách - praktické uplatnenie etického kódexu zdravotníckeho pracovníka v praxi

vaní zdravotníckeho povolania			medicínskou a ošetrovateľskou etikou. • Charakterizovať mravnú normu. • Vysvetliť význam deontologických kódexov. • Vymenovať a popísať jednotlivé princípy zdravotníckej etiky. • Popísať morálne problémy pri výkone povolania zdravotníckeho asistenta. • Charakterizovať základné princípy zdravotníckej etiky a ich význam pri uplatňovaní v praxi.	medicínskou a ošetrovateľskou eti-kou. • Charakterizoval správne mravnú normu. • Vysvetlil význam deontologických kódexov. • Vymenoval a popísal správne jednotlivé princípy zdravotníckej etiky. • Popísal jasne morálne problémy pri výkone povolania zdravotníckeho asistenta. • Zrozumiteľne charakterizoval základné princípy zdravotníckej etiky a ich význam pri uplatňovaní v praxi.		
Náboženská etika a dekalóg	**2**		**Žiak má:**	**Žiak:**		
Náboženská etika Dekalóg		**Výchova k manželstvu a rodičovstvu** Manželstvo a rodina	• Vysvetliť pojem náboženská etika. • Charakterizovať jednotlivé svetové náboženstvá. • Zdôvodniť hodnotu každého ľudského života. • Popísať špecifiká jednotlivých náboženstiev z pohľadu poskytovania zdravotnej starostlivosti. • Pomenovať špecifiká jednotlivých náboženstiev	• Vysvetlil správne pojem náboženská etika. • Charakterizoval stručne jednotlivé svetové náboženstvá. • Zdôvodnil jasne hodnotu každého ľudského života. • Popísal správne špecifiká jednotlivých náboženstiev z pohľadu poskytovania zdravotnej starostlivosti. • Pomenoval stručne špecifiká jednotlivých náboženstiev	Ústne skúšanie	Ústna prezentácia samostatne pripraveného projektu, skupinového projektu

			z pohľadu poskytovania zdravotnej starostlivosti. • Popísať dekalóg a princípy kresťanskej lásky.	z pohľadu poskytovania zdravotnej starostlivosti. • Popísal správne dekalóg a princípy kresťanskej lásky.		
Etické aspekty ošetrovateľstva	**5**		**Žiak má:**	**Žiak:**		
Etické aspekty v ošetrovateľskej starostlivosti vo všeobecnosti Požiadavky na osobnosť praktickej sestry Etická komunikácia – informovaný súhlas s ošetrovateľskými výkonmi Životný štýl a profesionálne správanie sa praktickej sestry Etický kódex sestier		**Ošetrovateľstvo/ Ošetrovateľské techniky** Ročník: prvý, druhý, tretí **Odborná klinická prax** Ročník: tretí **Pedagogika, psychológia a profesijná komunikácia** Ročník: druhý	• Definovať pojem hodnota, étos povolania. • Vymedziť hierarchiu hodnôt v ošetrovateľstve. • Vyvodiť a vysvetliť komplex požiadaviek na osobnosť praktickej sestry. • Vymedziť konkrétne etické princípy správania osobnosť praktickej sestry. • Preukázať schopnosť interpersonálnych zručností v komunikácii. • Vysvetliť pojem informovaný súhlas. Popísať princípy zdravého životného štýlu a profesionálne správanie sa praktickej sestry. • Vysvetliť kódex sestry, osobnosť praktickej sestry.	• Definoval správne pojem hodnota, étos povolania. • Vymedzil presne hierarchiu hodnôt v ošetrovateľstve. • Vyvodil a vysvetlil komplex požiadaviek na osobnosť osobnosť praktickej sestry. • Vysvetlil správne kódex osobnosť praktickej sestry. • Vymedzil konkrétne etické princípy správania osobnosť praktickej sestry. • Preukázal zreteľne schopnosť interpersonálnych zručností v komunikácii. • Vysvetlil správne pojem informovaný súhlas. • Popísal princípy zdravého životného štýlu a profesionálne správanie sa praktickej sestry. • Vysvetlil kódex sestry.	Ústne skúšanie Písomné skúšanie	Ústna odpoveď Písomný návrh požiadaviek na osobnosť zdravotníckeho asistenta

Vybrané etické problémy v niektorých medicínskych odboroch	**7**		**Žiak má:**	**Žiak:**		
Etika v chirurgii Etika v geriatrii a hospicovej starostlivosti Etika v gynekológii a pôrodníctve Etika v pediatrii a neonatológii Etika vo vnútornom lekárstve Etika zdravotnej výchovy Etika v psychiatrii		**Zdravie a klinika chorôb** Ročník: prvý **Výchova k manželstvu a rodičovstvu** Rodičovstvo – Antikoncepcia, dostupné prostriedky a metódy. Interrupcia, zdravotné a psychické dôsledky interrupcie **Odborná klinická prax** Ročník: tretí	• Identifikovať najčastejšie etické problémy vyskytujúce sa v jednotlivých medicínskych odboroch. • Vysvetliť dodržiavanie etických noriem v základných medicínskych odboroch. • Charakterizovať odbor z pohľadu etiky a profesie zdravotníckeho pracovníka. • Analyzovať opísané etické normy a z nich vyplývajúce etické problémy.	• Identifikoval správne najčastejšie etické problémy vyskytujúce sa v jednotlivých medicínskych odboroch. • Vysvetlil dôsledne dodržiavanie etických noriem v základných medicínskych odboroch. • Charakterizoval presne odbor z pohľadu etiky a profesie zdravotníckeho pracovníka. • Analyzoval opísané etické normy a z nich vyplývajúce etické problémy.	Písomné skúšanie Ústne skúšanie	Ústna odpoveď Referáty
Etické aspekty biomedicínskeho výskumu	**2**		**Žiak má:**	**Žiak:**		
Biomedicínsky výskum Medzinárodné dokumenty			• Definovať pojmy biomedicínsky výskum, klinický výskum, ľudské subjektu. • Vymenovať medzinárodné dokumenty pre oblasť etiky biomedicínskeho výskumu. • Uviesť vzťah medzi terapeutickým a neterapeutickým výskumom.	• Definoval presne pojmy biomedicínsky výskum, klinický výskum, ľudské subjektu. • Vymenoval správne medzinárodné dokumenty pre oblasť etiky biomedicínskeho výskumu. • Uviedol vzťah medzi terapeutickým a neterapeutickým výskumom.	Ústne skúšanie Písomné skúšanie	Ústna odpoveď Písomná odpoveď

			• Vymenovať a opísať druhy a základné metódy biomedicínskeho výskumu. • Popísať etické zásady pri pokusoch na zvieratách.	• Vymenoval a opísať správne druhy a základné metódy biomedicínskeho výskumu. • Popísal stručne etické zásady pri pokusoch na zvieratách.		
Vznik a poslanie etických komisií	**2**		**Žiak má:**	**Žiak:**		
Vznik a poslanie etických komisií		**Odborná klinická prax** Ročník: tretí	• Vysvetliť pojem etická komisia. • Vymenovať typy etických komisií. • Popísať poslanie etických komisií. • Popísať zloženie etických komisií. • Charakterizovať náplň etických komisií.	• Vysvetlil správne pojem etická komisia. • Vymenoval presne typy etických komisií. • Popísal stručne poslanie etických komisií. • Popísal stručne zloženie etických komisií. • Charakterizoval správne náplň etických komisií.	Ústne skúšanie	Ústna odpoveď
Uplatňovanie princípov etiky v praxi praktickej sestry	**3**		**Žiak má:**	**Žiak:**		
Kazuistiky z praxe, modelové situácie		**Odborná klinická prax** Ročník: tretí	• Identifikovať špecifický etický problém v kazuistike. • Rozlišovať etické a neetické správanie v kazuistike. • Diskutovať o probléme, aplikovať etické princípy v diskusii. • Navrhnúť spôsob riešenia etického problému.	• Identifikoval jasne špecifický etický problém v kazuistike. • Rozlišoval presne etické a neetické správanie v kazuistike. • Diskutoval aktívne o probléme, aplikovať etické princípy v diskusii. • Navrhol vhodne spôsob riešenia etického problému.	Ústne skúšanie	Ústna prezentácia vlastného alebo skupinového riešenia problému